

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj-juni 2023
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	HF
Fag og niveau	Biologi, niveau B
Lærer(e)	Anna Sofie Hebsgaard Pedersen (HP)
Hold	22biB01

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Celler og liv
Titel 2	Genetik, C-niveau
Titel 3	Økologi, C-niveau
Titel 3-2	Søens liv
Titel 4	Fysiologi, C-niveau
Titel 4-2	Hjerte, kredsløb og lunger
Titel 5	Styrke og hurtighed
Titel 6	Kommunikation på tværs
Titel 7	Mikroskopisk liv på godt og ondt
Titel 8	Fantastiske forsvar
Titel 9	Leg med gener

Lærebøger:

Natursyn – økologi til B-niveau, Bent Rasmussen, Nucleus, 2006 (GRUNDBOG)

Fysiologibogen – den levende krop, Bodil Blem Bidstrup m.fl., Nucleus, 2006 (GRUNDBOG)

Biologi i udvikling B-niveau, Marianne Frøsig m.fl., Nucleus, 2017 (GRUNDBOG)

Biologi i udvikling, Marianne Frøsig m.fl., Nucleus, 2014 (GRUNDBOG)

Biologi i fokus, Bodil Blem Bidstrup m.fl., Nucleus, 2010

Fysiologibogen 2. udgave, Bodil Blem Bidstrup m.fl., Nucleus, 2016

Biologi til tiden, Lone Als Egebo m.fl., Nucleus, 2008

Kroppen i fokus, Kirsten Hede m. fl., Nucleus, 2012

Genetikbogen. Genetik, genteknologi og evolution, Lone Als Egebo, Nucleus, 2006

Genetikbogen B+A, Genetik, genteknologi og evolution, Lone Als Egebo, Nucleus, 2017

Mikroskopisk liv, Lone Als Egebo, Nucleus, 2004

Mikrobiologibogen, Lone Als Egebo, Nucleus, 2021

NF-grundbogen, Anders Grosen m.fl., Lindhardt og Ringhof, 2014

Bioteknologi 4, Bodil Blem Bidstrup og Benthe Schou, Nucleus, 2016

Bioteknologi 5, Bodil Blem Bidstrup og Søren Mortensen, Nucleus, 2011

BIOS Grundbog 2, Kim Bruun, Gyldendal Uddannelse, 2007

LIV Grundbog i biologi, Niels Høgslund og Signe Høgslund, Lindhardt og Ringhof, 2018

Titel 1	Celler og liv, C-niveau
Indhold	<p>Biologi til tiden: side 13-15, 141-146, 150-151 Biologi i udvikling: side 14-21</p> <p>Supplerende stof: Hjemmeside: størrelses-hierarki: https://htwins.net/scale2/ Animationer: Celler, https://www.youtube.com/watch?v=URUJD5NEXC8 Cellemembran: https://www.youtube.com/watch?v=Qqsf_UJcfBc</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Mikroskopi af celler (journal) Det svulmende æg (journal) Gærcellers aktivitet (journal) Salt og sukkers påvirkning på gær (klasse demo)</p>
Omfang	9 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	<p>Celletyper, celle opbygning, celfunktioner. Cellemembran og fænomenet osmose</p> <p>Anvendelse af faglig viden i praktisk arbejde og sammenholde med teori (figurer, forsøg, naturvidenskabelig arbejdsmetode)</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde og eksperimentelt arbejde.

Titel 2	Genetik, C niveau
Indhold	Biologi i udvikling: side 196-200 Biologi til tiden: 85, 89 Supplerende stof: Animation, DNA Replication Genetics Biology FuseSchool Hjemmeside, mitose, http://biu.dk/IA/BIU/KAP8/Mitosen/Mitosen.html Eksperimentelt arbejde: Evnene til at smage PTC (rapport) Isolering af DNA fra kiwi (journal) Mikroskopi af mitosefaser i løg (journal)
Omfang	11 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	At kunne forstå og bruge genetiske grundbegreber og fremstille krydsningsskema og tolke stamtræer. DNA opbygning, anvendelse af den genetiske kode, arvelige sygdomme og celledelinger Viden om geners betydning for bygningstræk og sygdomme. Forståelse for organismers forskellighed pga forskelligt arvemateriale Kritisk stillingtagen
Væsentligste arbejdsformer	Video-undervisning, ordforklarings-liste, individuelt arbejde

Titel 3	Økologi, C-niveau
Indhold	<p>Biologi i udvikling: side 23-37, 70-71 Biologi til tiden: side 122-123 NF-grundbogen: side 87-91</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Mikroskopi af spalteåbninger og rodhår (journal) Små forsøg med forsuring af vand (klasse demo) Rundvisning på Herning vand (rensningsanlæg)</p> <p>Supplerende stof: Videoer: Drivhuseffekt, https://www.youtube.com/watch?v=NPXVKb-k2nU&list=RDLVNPXVKb-k2nU Minivådområder, https://www.seges.tv/video/71422716/forsog-med-tilsaetning-af-bakterier Kulstofkredsløb, (restudy.dk) Hjemmeside: Klimaændringer, https://www2.dmu.dk/pub/mb13.pdf (side 43-52, gruppearbejde) Film: https://www.dr.dk/bonanza/serie/417/forureningens-historie/19620/forureningens-historie-24-to-doede-hummere Artikler: ”Landbruget: I 2019 får vi bedre styr på kvælstofudledningen” (https://politiken.dk/indland/samfund/art7034914/I-2019-f%C3%A5r-vi-bedre-styr-p%C3%A5-kv%C3%A6lstofudledningen) ”Kraftigt iltsvind i flere iltsvind i danske farvande (2019): https://www.dr.dk/nyheder/regionale/midtvest/kraftigt-iltsvind-i-flere-danske-farvande-fiskene-flygter-og-bunddyrene Undervisningsmateriale fra Herning Vand, https:// herningvand.dk/wp-content/uploads/2022/02/8900_Undervisningsmateriale_enkeltsiderWEB.pdf</p>
Omfang	14 moduler (å 90 min.)
Særlige fokuspunkter	At kende begreber såsom økosystem, abiotiske og biotiske faktorer, typer af fødekæder, N-kredsløb, plantenæringsstoffer, begrænsende faktorer, fotosyntese og respiration, konkurrence, succession, biodiversitet
Væsentligste arbejdsformer	Individuel arbejde, gruppearbejde

Titel 3-2	Søens liv
Indhold	<p>Natursyn: side 20-21, 36-40, 43-44, 49, 53-54, 56-57, 72-74</p> <p>Biologi i fokus: side 135, 138-140</p> <p>Supplerende stof: Biologi til tiden: side 128-129 Videoer: Det gode og det dårlige kredsløb (restudy.dk) Springlag og iltsvind (resudy.dk) ”Nyt liv – Torup sø i respirator” Infoark om Brassø (https://visitaqua.dk/undervisningsmaterialer/) Infoark om Almind sø (https://visitaqua.dk/undervisningsmaterialer/)</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Ekskursion til Almind Sø og Brassø, Silkeborg Sø-undersøgelse (journal)</p>
Omfang	6 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	<p>At kunne bruge væsentlige økologiske begreber såsom abiotiske og biotiske faktorer, fødekæde/net, sø-økologi, søtyper, eutrofiering, anaerob nedbrydning, biodiversitet, mykorrhiza</p> <p>Anvendelse af faglig viden i forskellige sammenhænge (figurer, sø-ekskursion)</p> <p>At analysere og præsentere data fra feltarbejde. Undersøgelse og beskrivelse af 2 forskellige søer (næringsfattig og næringsrig)</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, eksperimentelt arbejde og feltarbejde ved søer.

Titel 4	Fysiologi, C-niveau
Indhold	<p>Biologi til tiden: side 16-17 Biologi i udvikling: side 76-82, 86-92, 95-97, 100-101 Fysiologibogen: side 177-180, 188-190</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Kulhydrater - små forsøg (journal) Måling af blodsukker (journal) Nedbrydning af stivelse med amylase (rapport)</p> <p>Supplerende stof: Mennesket og Naturvidenskaben (kopi): side 107-108 Animationer: Fordøjelsesenzymer, Enzymer Diabetes: https://www.youtube.com/watch?v=X9ivR4y03DE Hjemmeside: Diabetesforeningen: https://diabetes.dk/forskning/viden-om-diabetes/forskel-len-pa-type-1-og-type-2-diabetes</p>
Omfang	10 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	Biologi i hverdagen, kendskab til madens næringsstoffer og energiindhold, enzymer, fordøjelsen, regulering og diabetes
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, eksperimentelt arbejde

Titel 4-2	Hjerte, kredsløb og lunger
Indhold	<p>Fysiologibogen: side 47-56, 58-59, 63-73 Fysiologibogen 2. udgave: side 90-91, 100-102</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Måling af hæmatokritværdi (journal) Regulering af åndedræt (journal) Puls og blodtryk (journal) Dissektion af svinehjerte (journal)</p> <p>Supplerende stof: Animationer: Hjertes funktion, https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hjerte-og-blodkar/illustrationer/animationer/hvordan-arbejder-hjertet/ Hjertes anatomi, https://www.youtube.com/watch?v=ebzbKa32kuk Forhøjet blodtryk, https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hjerte-og-blodkar/illustrationer/animationer/angiotensin-ii-receptor-antagonister/ Lungernes funktion, https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/lunger/illustrationer/animationer/hvordan-fungerer-lungerne/ Videoer: Iltoptagelse i lungerne (restudy.dk) Blodtryksmåling, Introduktion til blodtryksmåling Dissektion af svinehjerte, https://www.youtube.com/watch?v=WBwPhWAP394 Iltbindingskurve, Hæmoglobins iltbindingskurve Sherpaer der er "superhuman" https://www.youtube.com/watch?v=QG7j_oue2_w Stig Severinsen, https://undervandsitetet.dk/stig-severinsen-dansk-fridykker/</p>
Omfang	15 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	Hjerteopbygning, funktion og arbejdssevne. Blodtryk og påvirkninger af fysisk arbejde. Lungefunktion, gasudveksling samt regulering af åndedræt og kredsløb.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, eksperimentelt arbejde

Titel 5	Styrke og hurtighed
Indhold	<p>Fysiologibogen: side 80-95 Kroppen i fokus: side 71, 74-78, 85-89, 165-169</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Kyllingens muskulatur (journal)</p> <p>Supplerende stof: Animationer: Muskelaktivitet, https://www.youtube.com/watch?v=BwBpe2wS8_8 Muskleopbygning og sammentrækning, Muscle contraction animation Aktionspotentiale, Neuromuscular Junction (Anatomical Structure T-rør og sarkoplasmatiske reticulum, Neuromuscular Junction Muscle Contraction Part 2 Excitation Contraction Coupling Anatomy Artikel: Afrikanske løbere – hemmeligheden bag succes (aktivmotion.dk, 2009)</p>
Omfang	11 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	Musklers opbygning, virkemåde og energiforsyning. Muskeltyper og anabole steroider.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, eksperimentelt arbejde

Titel 6	Kommunikation på tværs
Indhold	<p>Fysiologibogen: side 11-14, 80-95 Biologi i udvikling, B-niveau: side 9-10, 14-15, 19-28 Biologi i fokus: side 50 Bioteknologi 5: side 87-91 BIOS2: side 164-165</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Nerveimpuls og reaktionstid (journal) Forskellige sanser (klassedemo)</p> <p>Supplerende stof: Animationer: Nervekommunikation, How Neurons Communicate Nerveimpuls, https://www.youtube.com/watch?v=b2ctEsGEpe0 og https://www.youtube.com/watch?v=fHRC8SILcH0 Aktionspotentiale, https://www.youtube.com/watch?v=iBDXOt_uHTQ&t=9s Artikel: GABA-transportører – håb om bedre epilepsibehandling (Københavns Universitet, 2008)</p>
Omfang	11 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	Kendskab til nervesystemets inddeling, nervecellens opbygning, funktion og nerveimpulsens regulering samt eventuelle påvirkninger (sygdom eller gift). Neuromuskulære synapser samt typer af transmitterstoffer. At tilegne sig mange nye fagtermer
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, artikel læsning, mundtlig præsentation, stillingtagen til egne forsøg

Titel 7	Mikrober på godt og ondt
Indhold	<p>Biologi i udvikling: side 236-239 Biologi i udvikling, B-niveau: side 97-98, 104-107, 109 Fysiologibogen, 2. udgave: side 232-236 Bioteknologi 4: side 22-23, 38-43 Mikroskopisk liv: side 12-17, 22-23 Mikrobiologibogen: side 94-95 LIV: side 66-69 Biologi i industrien (kopi): side 42</p> <p>Supplerende stof: Video: Opdagelse penicillin: https://www.youtube.com/watch?v=PdWhVwjlWaU "Evolution of bacteria on a mega-plate" (https://vimeo.com/180908160) Hjemmeside: Interaktiv test antibiotikaresistens: http://biu.dk/IA/BIU/KAP9/Multiresistente-Bakterier/AntibiotikaResistens/AntibiotikaResistens.html</p> <p>Eksperimentelt arbejde På jagt med hygiejnetest (journal) Ethanol's destabiliserende virkning på membraner (journal)</p>
Omfang	14 moduler (å 90 min.)
Særlige fokuspunkter	Celleopbygning og funktion af cellemembran, bakteriel cellevæg, diagnostik og behandling, mikrobiel formering, tarmflora, antibiotika og resistens og genetisk variation
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, forsøgsarbejde, problembaseret læring, diskussion og artikel-læsning

Titel 8	Fantastiske forsvar
Indhold	<p>Biologi i udvikling, B-niveau: side 38-50, 52-54</p> <p>Supplerende stof: Animationer: Influenzavirus og immunforsvar, https://www.youtube.com/watch?v=7Omi0IP-kNpY Immunforsvarets rolle, https://www.youtube.com/watch?v=MI-BLaj5nFk Hjemmeside: Om vacciner (afsnit ”proteinbaserede vacciner” og ”mRNA og virusvektor-vacciner”), https://vaccination-info.eu/da/fakta-om-vacciner/saadan-virker-vacciner Note om antigen og antistof (lærefremstillet)</p> <p>Eksperimentelt arbejde: ELISA – test for kysseysge (journal)</p>
Omfang	9 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	Immunforsvarets celletyper og funktion, virus, antistoffer/antigener som testredskaber, immunologisk test (ELISA), vaccination
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, mundtlig fremlæggelse og diskussion

Titel 9	Leg med gener
Indhold	<p>Genetikbogen B + A: side 166-169 Genetikbogen: side 51-55, 59-62, 65-66 og 75-81 Biologi i udvikling: side 93, 169-192, 203-210, 222-226, 230-235, 240-241 Biologi i udvikling B-niveau: side 73-76 Biologi i fokus: side 81, 84-90, 110-114 Biologi til tiden: 176-177</p> <p>Supplerende stof: Genetik og gen-etik, side 52 (kopi) Hjemmesiden: http://www.evolution.dk/evolution/biologisk-evolution/naturlig-seleksion/index.html Video, replikation: Genetik og molekylærbiologi - DNA Replikation Biotech Academy Video, transkription: https://www.youtube.com/watch?v=WsofH466lqk Video, translation: https://www.youtube.com/watch?v=5bLEDd-PSTQ Video, DNA-protein: https://www.youtube.com/watch?v=gG7uCskUOrA Video om gensplejsning af planter: https://restudy.dk/undervisning/biologi-genetik-2/lektion/video-gensplejsning-af-planter/ Video om gensplejsning af bakterier: https://restudy.dk/undervisning/biologi-genetik-2/lektion/video-gensplejsning-af-bakterier/ Video om gelelektroforese: https://www.youtube.com/watch?v=Z3jmDtOOKN4 Video om PCR: https://www.thermofisher.com/dk/en/home/life-science/cloning/cloning-learning-center/invitrogen-school-of-molecular-biology/pcr-education.html Animation, PCR: https://www.youtube.com/watch?v=iQsu3Kz9NYo</p> <p>Eksperimentelt arbejde: Gel-elektroforese – jagt på cancergenet (journal) Bestemmelse af blodtype (journal)</p>
Omfang	16 moduler (å 90 min.)
Særlige fokus-punkter	<p>Proteinsyntese, mutationer på gen og kromosom niveau, to-gens nedarvning, epistasi, gensplejsning af planter, genteknologiske metoder/værktøjer, evolutionsteori, artsdannelse, naturlig selektion, og slægtskabsanalyse</p> <p>Viden om forskellige genteknologiske teknikker (gensplejsning af planter, PCR, gel-elektroforese, DNA analyse) og til hvilket formål de anvendes. Stillingtagen til GMO</p>
Væsentligste arbejdsformer	Ordforklarings-liste, individuelt arbejde, eksperimenter